

Кухарьонук С.С.

викладач,

Житомирський державний університет імені І.Франка

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ГРУПОВОГО НАВЧАННЯ

Інтерактивні технології навчання стали невід'ємною частиною сучасного навчального процесу. Інтерактивне навчання передбачає активну взаємодію і залучення усіх учасників у пізнавальний процес. В інтерактивній формі навчання відбувається полілог: не лише взаємодія між викладачем і студентами, а й активна бесіда і співпраця між студентами. Викладач виконує координуючу або консультативну роль. Це означає, що викладач і студенти виступають рівноправними суб'єктами навчання, кожен з яких може мати власну думку, яка апріорі має право на існування [2].

Проблемами інтерактивного навчання займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців, такі як Х. Браун, Д. Бірн, О. Пометун, Л. Пироженко, Т. Кравчина, Ш. Амонашвілі, Л. Калініна та інші.

Доведено, що інтерактивне навчання – це практичний підхід до вивчення іноземних мов. Інтерактивне навчання іноземної мови може мати багато різних форм, коли студенти зміцнюють свої вміння критичного мислення та вирішення проблем, використовуючи набагато більш цілісний підхід до навчання [1].

Слід зазначити, що інтерактивні технології можна розділити на 4 основні групи:

- *інтерактивні технології кооперативного навчання;*
- *технології колективно-групового навчання;*
- *технології ситуативного моделювання;*
- *технології опрацювання дискусійних питань.*

Детальніше розглянемо декілька інтерактивних технологій кооперативного та групового навчання.

1. Обговорення в малих групах

Малі групи створюються для стимулювання мислення та вироблення ідей, пов'язаних з певною темою. Цей метод інтерактивного навчання слід використовувати для обговорення проблемних питань. Кожна із груп має продемонструвати результати обговорення питання малою кількістю слухачів, а викладач – підвести підсумки обговорення, зробити висновки, знайти спільний знаменник. Оптимальний розмір групи для обговорення становить 4-6 осіб. Обговорення має бути достатньо коротким, приблизно 10 хвилин.

Існує багато способів об'єднання у групи:

- розрахунок за номерами;
- жеребкування (наприклад, витягування кольорових стікерів);
- об'єднання за інтересами або сферами діяльності (наприклад, якщо робота у групах спрямована на різні вектори діяльності і потребує розподілу згідно зі спеціалізацією);
- вільне об'єднання, за бажанням учасників;

Сформулюємо основні ознаки, які властиві навчанню в малих групах:

- спільність мети і завдань (співробітництво, а не змагання лежить в основі навчання в групі);
- індивідуальна відповідальність (індивідуальна відповідальність означає, що успіх усієї команди залежить від внеску кожного студента, що передбачає допомогу членів команди один одному);
- рівні можливості успіху (рівні можливості припускають, що будь-який студент повинен удосконалювати свої власні досягнення);
- кожен студент вчиться в силу власних можливостей, здібностей і тому має шанс оцінюватися нарівні з іншими[2].

2. Мозковий штурм (brainstorming)

Ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає студентів виявляти свою уяву і творчість шляхом вільного висловлення думок всіх учасників і допомагає знаходити кілька рішень з конкретної теми.

Мозковий штурм застосовується як для обговорення всією групою студентів, так і в малих групах. *Його мета* – сформулювати якомога більше ідей на задану тему протягом обмеженого періоду часу.

«Мозковий штурм» (brainstorming) проводиться у два етапи.

На першому етапі формують ідеї – всі, навіть найнеймовірніші. Дуже важливо під час першого етапу слідкувати, щоб не було критики ідей, оскільки це гальмує подальший темп та ентузіазм генерування ідей. Відсутність критики спонукає студентів розглядати питання з різних точок зору, запроваджувати нестандартний підхід та враховувати оригінальні погляди.

На другому етапі ідеї оцінюють та обирають найкращі варіанти для подальшої роботи.

Коли застосовувати метод:

- якщо перед групою поставлено дуже конкретну проблему;
- якщо група доволі однорідна та її члени не побоюються висловити власні ідеї;
- у невеликих групах найкраще близько 10 осіб;
- в не дуже великому приміщенні, де на дошці можна розташувати фліп-чарти із записаними на них ідеями.

Принципи участі в мозковому штурмі:

- «не дозволяється критикувати ідеї» – це обов’язкова умова для ефективного застосування методу;
- кожен ідею слід записувати за можливості якнайправильніше, однак стисло;
- не слід обмежувати кількість ідей, пам’ятаючи, що важлива саме їхня кількість, а оцінювання буде здійснено наприкінці вправи;

- важливі ідеї зазвичай нестандартні;
- доцільне якнайширше використання та розвиток вже названих ідей чи пропозицій.

Переваги мозкового штурму:

- добре застосований метод приведе до значної кількості розв'язків;
- метод можна успішно застосовувати до розв'язування проблемрізноманітних галузей;
- сприяє посиленню інтеграції групи;
- збільшує власну ініціативу, впевненість у собі, творче мислення учасників.

Недоліки мозкового штурму:

- важко домогтися від учасників утриматися від взаємної критики;
- труднощі при проведенні методу у більших групах;
- неефективний при занадто загально сформульованій проблемі[2].

Слід зауважити, що не тільки навчальні методи можуть бути груповими, а й методи викладання.

3. Командне викладання (team-teaching), співпраця між викладачами

Командне викладання (team-teaching) – це співпраця двох викладачів, які працюють разом для досягнення спільної мети – вдосконалення навчальної діяльності учасників заняття. Командне викладання позитивно позначається на професійному розвитку викладачів. Головними складовими командного навчання є командне планування, командне викладання і командне спостереження. Завдяки такому методу викладачі навіть з різним рівнем досвіду роботи мають величезну можливість співпрацювати у рівній мірі.

Даний метод дозволяє відзначити ряд своїх переваг:

- колегіальність: командне навчання надає гарну можливість викладачам дізнатися більше один про одного. Такий вид роботи дозволяє налагодити тісніші професійні стосунки між викладачами з різним досвідом;

- диференціація ролей: правильний розподіл ролей під час заняття. Кожний викладач під час командного викладання може вести заняття, спостерігати за ходом роботи або надавати допомогу у роботі, забезпечуючи різницю у темпі викладання.

- синтез досвіду: командне навчання дозволяє вчитися один у одного при плануванні та проведенні інтерактиву. Різне бачення проблеми та шляхів її вирішення, різний досвід у сфері викладацької діяльності збільшує шанси проведення успішного заняття;

- професійний ріст викладачів: при спостереженні за процесом викладання одного з викладачів є можливість бути критичним другом своєму напарникові, а саме: надавати конструктивну критику і загальний коментар з приводу заняття;

- покращення подальших програм: спільне обговорення позитивних і негативних моментів після заняття сприяє подальшому поліпшенню та розвитку занять у майбутньому;

- позитивне сприйняття з боку учасників: студенти мають можливість сприймати різні позиції, а також тримати концентрацію уваги через постійну зміну спікерів (новий голос, нова точка зору, новий етап роботи) [2].

Форми і методи інтерактивного навчання можуть ефективно застосовуватись не тільки в аудиторії, а і в умовах дистанційного (online) навчання: наприклад на платформі Zoom. Викладач має можливість розділити всіх учасників конференції на групи - окремі "Сесійні зали" ("breakout rooms") в середині конференції. Викладач може підключатися до кожної з таких зал. Учасники однієї сесійної зали нечують та не бачать обговорення в інших залах. Така функція дає можливість провести обговорення в парах, групах, командах тощо. Можна зробити розподіл між групами самостійно або автоматично. Налаштування дозволяють автоматично змінювати склад груп та ставити часові обмеження[3].

Також, можна ефективно використовувати дошку Zoom (Whiteboard). Це функція, яка дозволяє учасникам конференції спільно малювати, писати, робити позначки на білому екрані в режимі реального часу [4].

Отже, розглянувши інтерактивні технології групового навчання, можна зробити висновок, що дані методи дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння й творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань на заняттях з іноземної мови, а також підвищують мотивацію і залученість кожного студента у навчальний процес. Інтерактивне навчання формує здатність мислити критично і креативно.

Список використаних джерел

1. Байда М.В. Технології навчання у співпраці / М.В. Байда //Інтерактивні технології навчання іноземної мови як засіб реалізації завдань нової української школи. – 2017. – С. 90 – 98
2. Інтерактивні методи викладання. Практичні поради для суддів-викладачів. – К.: ФОП Демчинський О. В., 2017. – 64 с.
3. Tutorial: Zoombreakout rooms [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://history.washington.edu/tutorial-zoom-breakout-rooms>
4. Tutorial: Zoom virtual whiteboard [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:<https://history.washington.edu/tutorial-zoom-virtual-whiteboard>
5. What is Interactive Learning? – Overview & Tools [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://study.com/academy/lesson/what-is-interactive-learning-overview-tools.html>